

15. Преобразование генофонда пород / Зубец М. В., Карасик Ю. М., Буркат В. П. [и др.]; под ред. М. В. Зубца. – К. : Урожай, 1990. – 352 с.
16. Сірацький Й. З. Збережемо лебединську худобу / Й.З. Сірацький, Я.Н. Данилків // Тваринництво України. – 1993. - № 1. – С. 19-20.
17. Сірацький Й. З. Перспективи селекції корів лебединської породи за екстер'єром / Й.З. Сірацький, Я.Н. Данилків // Розведення і генетика тварин. – 1995. – Вип. 27. – С. 36-42.
18. Сірацький Й.З. Шляхи удосконалення бурих порід на Україні / Й.З. Сірацький, В.В. Меркушин, А.І. Костенко // Сучасні методи селекційно-племінної роботи в молочному скотарстві. – К., 1992. – С. 78-79.
19. Стратегічні напрями роботи щодо збереження геофонду сільськогосподарських тварин в Україні / І.В. Гузев, О.Д. Бірюкова, Л. В. Вишневський, Н.Л.Резнікова [та ін.] // Розведення і генетика тварин. – 2013. – Вип. 47. – С. 13-23.

БОЙКО Ю.Н. ПРОДУКТИВНЫЕ КАЧЕСТВА СКОТА ЛЕБЕДИНСКОЙ ПОРОДЫ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ СЕЛЕКЦИИ

В условиях базового хозяйства осуществлен анализ генеалогической структуры стада и показателей молочной продуктивности скота локальной лебединской породы в пределах линий. Изучена сочетаемость наиболее распространенной линии Элеганта 148551 с другими структурными единицами породы. Определена степень фенотипической консолидации коров разных линий по признакам молочной продуктивности.

Ключевые слова: лебединская порода, генеалогическая структура, линия, молочная продуктивность, фенотипическая консолидация.

BOYKO Y.N. PRODUCTION OF QUALITY CATTLE BREED LEBEDYNSKOY FOR THIS STAGE OF SELECTION

In terms of basic management analyzes genealogical structure and performance of dairy herds livestock productivity of the local breed Lebedynska within the lines. Studied connectivity most common line Elegant 148551 other structural units of the breed. The degree of phenotypic consolidation cows of different lines for signs of milk production.

Keywords: Lebedynska breed, genealogical structure, line, milk yield, phenotypic consolidation.

Дата надходження в редакцію: 18.12.2013 р.

Рецензент: доктор с.-г. наук, професор Л. М. Хмельничий

УДК 636.2.033:338.439

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ АБЕРДИН-АНГУСЬКОЇ ПОРОДИ

С. В. Торбенко, аспірант, Сумський національний аграрний університет

Приведені результати експериментальних досліджень з вивчення забійних та м'ясних якостей бугайців абердин-ангуської породи вирощених у зоні Полісся і забитих у віці 18 місяців.

Ключові слова: бугайці, забійні та м'ясні якості, абердин-ангуська

Поки що наразі традиційним джерелом отримання яловичини в Україні є, головним чином, тварини молочних та, меншою мірою, молочно-м'ясних порід, які в обсязі виробництва м'яса займають 45,4% [3]. Разом з тим з часом попит у суспільстві зростає на високоякісне м'ясо, яке відрізняється соковитістю, мраморністю з високими смаковими якостями, тоді як яловичина від тварин молочних та молочно-м'ясних порід не задовольняє цим вимогам. Тому вирішити проблему виробництва високоякісної та недорогої яловичини можна як за рахунок чистопородного розведення поголів'я спеціалізованих м'ясних порід, так і за використання помісних тварин, отриманих у результаті схрещування місцевої молочної породи з бугаями м'ясних порід.

Наявність на території Полісся природних сіножатей та пасовищ зумовлює розвиток спеціалі-

зованого м'ясного скотарства, тому перспективним напрямом ПрАТ "Райз-Максимко" у цьому регіоні є розведення однієї з найпоширеніших у світі м'ясних порід – абердин-ангуської. У зв'язку з цим вивчення забійних та м'ясних якостей абердин-ангуських бугайців є наразі вмотивованим і актуальним питанням.

Матеріал та методи досліджень. Вирощування бугайців абердин-ангуської породи проведено в умовах ПСП "Гошівське" Овруцького району Житомирської області, що входить до складу ПрАТ "Райз-Максимко".

Контрольний забій піддослідних бугайців ($n=6$) проводили у 18-ти місячному віці за методикою ВНІІМС [2]. Для вивчення м'ясних якостей напівтуші тварин розділяли на п'ять анатомічних частин: шийну – по останньому шийному хребцю; плече-лопаткову – по контуру лопатки від ліктьо-

вого горба по прямій лінії до верхнього кута лопатки; спинно-реброву з грудиною – по останньому ребру; поперекову з паховою – по останньому поперековому хребцю; тазостегнову (кульшову) з двома хвостовими хребцями згідно за відповідною методикою [1]. Експериментальні дані опрацьовували методами біометричної статистики на ПЕОМ за формулами Н.А. Плохинського [4].

Результати досліджень. Про те, що зона Полісся є одним із найкращих регіонів України для розведення спеціалізованих м'ясних порід свідчать дані державного племінного реєстру. Із 56,2 тис. загальної кількості племінних тварин

м'ясних порід України, 33,3 тис. голів була зосереджена у зоні Полісся, серед яких абердин-ангус займав 35,1% [5]. Проблеми пошуку резервів збільшення виробництва яловичини, особливо покращання її якості важливого значення набувають у нових технологічних умовах господарювання.

Оцінка результатів контрольного забою бугайців абердин-ангуської породи показала відмінні показники передзабійної маси – 481,3 кг, що становило за середньодобовим приростом живої маси за весь період відгодівлі у середньому 880 г (табл. 1).

Таблиця 1

Результати контрольного забою бугайців абердин-ангуської породи, М±m

Ознака	М ± m	Cv, %
Передзабійна маса, кг	481,3 ± 2,21	1,1
Маса парної туші, кг	288,8 ± 4,26	3,6
Вихід парної туші, %	60,0 ± 0,75	3,1
Маса внутрішнього жиру-сирцю, кг	10,9 ± 0,60	13,4
Вихід внутрішнього жиру-сирцю, %	2,26 ± 0,13	13,8
Забійна маса, кг	299,7 ± 4,55	3,7
Забійний вихід, %	62,2 ± 0,83	3,3

Маса парної туші бугайців становила в середньому 288,8 кг, що є достатньо високим показником для породи цього типу продуктивності, або це становить за виходом у відносних величинах 60,0%.

Відомо, що м'ясні якості тварин великої рогатої худоби істотним чином лімітуються виходом внутрішнього жиру-сирцю, через те, що на кожний лишній кілограм жиру необхідно затратити значно більше кормів чим на виробництво одиниці м'якотної частини туші. За цією ознакою бугайці абердин-ангуської породитакож не відрізнялися великою величиною як за абсолютним показником маси на рівні 10,9 кг, так і за відносним – 2,26%

Оцінка показників забійної маси істотно ха-

рактеризує м'ясні якості тварин. За результатами наших досліджень показник забійної маси бугайців становив у середньому 299,7 кг, а оцінка за забійним виходом тварин характеризувалася достатніми, як для тварин спеціалізованого м'ясного типу продуктивності, показником (62,2%).

Ознаки морфологічного складу туші, які визначаються за кількісними та якісними показниками у співвідношенні окремих анатомічних її частин, відносяться до основних чинників, які у повній мірі характеризують м'ясну продуктивність худоби. Результатами оцінки морфологічного складу туш бугайців абердин-ангуської породи наведені у табл. 2 як у кількісному, так і відносному виразах, табл. 2.

Таблиця 2

Морфологічний склад анатомічних частин туші бугайців абердин-ангуської породи, М ± m

Анатомічна частина туші	маса, кг	% до маси туші
Шийна	40,2 ± 0,75	13,9 ± 0,21
у т.ч.: м'якоть	35,4 ± 0,73	12,2 ± 0,20
кістки	3,9 ± 0,05	1,4 ± 0,03
сухожилки	0,9 ± 0,06	0,3 ± 0,02
Плече-лопаткова	55,0 ± 1,51	19,0 ± 0,27
у т.ч.: м'якоть	45,3 ± 0,92	15,7 ± 0,13
кістки	8,5 ± 0,32	2,9 ± 0,10
сухожилки	1,2 ± 0,13	0,4 ± 0,04
Спинно-реброва	81,8 ± 0,95	28,4 ± 0,30
у т.ч.: м'якоть	65,1 ± 0,49	22,6 ± 0,25
кістки	14,3 ± 0,28	4,9 ± 0,08
сухожилки	2,4 ± 0,15	0,8 ± 0,05
Поперекова	36,0 ± 0,43	12,5 ± 0,15
у т.ч.: м'якоть	30,4 ± 0,42	10,6 ± 0,16
кістки	4,6 ± 0,31	1,6 ± 0,09
сухожилки	1,0 ± 0,11	0,3 ± 0,03
Кульшова	75,8 ± 1,35	26,2 ± 0,25
у т.ч.: м'якоть	64,3 ± 1,26	22,3 ± 0,24
кістки	10,0 ± 0,29	3,5 ± 0,09
сухожилки	1,5 ± 0,13	0,52 ± 0,05

Однією із найважчих анатомічних частин туші виявилась спинно-реброва. За абсолютною та відносною до загальної маси туші вагою частина склала відповідно – 81,8 кг та 28,4% з самим високим виходом м'якотної частини – 65,1 кг та 22,6%.

Наступна за масою анатомічна частина – тазостегнова, або кульшова з масою відрубу (75,8 кг, абр 26,2%) з високим виходом м'якотної частини (64,3 кг, або 26,2%), це на 6 кг менше у порівнянні з відрубом спинно-ребрової частини.

Найбільший відсоток м'якотної частини у порівнянні з загальною масою отримано з шийного відрубу, оскільки різниця між відсотком загальної маси шийної частини до виходу із нього м'якотної частини становила 1,7%. На другому місці в аналогічному

порівнянні поперекова частина, у якій різниця між масою відрубу та виходом із нього м'якотної частини становила 1,9%. Хоча у відрубках поперекова частина разом із паховою займає у загальній масі туш бугайців найменший відсоток (10,6%), або лише 36,0 кг, проте вихід м'якотної частини у співвідношенні до кісток та сухожилок у межах поперекової частини виявився достатньо високим і становив за даними оцінюваної породи 84,4%.

Висновки. Бугайці абердин-ангуської породи, вирощені в умовах Полісся, характеризуються високими забійними та м'ясними якостями. У віці 18-ти місяців забійний вихід відповідно становив 62,2 %. Найвищий вихід м'якотної тканини одержано із шийної та поперекової частин туші.

Список використаної літератури:

1. *Забійні* якості великої рогатої худоби / Г.Т.Шкурін, О.Г.Тимченко, Ю.В.Вдовиченко. – К.: Аграрна наука, 2002. – 50 с.
2. *Методические* рекомендации по оценке мясной продуктивности и качества мяса убойного скота. – Оренбург : ВНИИМС, 1984. – 58 с.
3. *Перспективи* української м'ясної ... / І. Гузєв, Ю. Вдовиченко, О. Чиркова [та ін.] // Тваринництво України. – 2007. - № 2. – С. 55 - 57.
4. *Плохинский Н. А.* Руководство по биометрии для зоотехников. – М.: Колос, 1969. – 256 с.
5. *Шаран П. І.* Породний склад, продуктивність і концентрація племінної великої рогатої худоби м'ясних порід України / П. І. Шаран, І. В. Гузєв, М. С. Судовцов, М. О. Рогових // Тезиси докл. міжн. научно-практ. конф., посвященної 60-летию зоотехнической науки Беларуси. – Жодино. – 2009. – С. 169-170.

Торбенко С.В. МЯСНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ БЫЧКОВ АБЕРДИН-АНГУССКОЙ ПОРОДЫ

Приведены результаты экспериментальных исследований по изучению убойных и мясных качеств бычков абердин-ангусской породы, выращенных в зоне Полесья и убитых в возрасте 18 месяцев.

Ключевые слова: бычки, убойные и мясные качества, абердин-ангусская

TORBENKO S.V. MEAT EFFICIENCY BULLS OF ABERDIN-ANGUS BREED

The results of experimental researches are resulted on the study of for slaughter and meat qualities of bull-calves of aberdin-angusbreed, reared in the area of Poles'ya and killed in age 18 months.

Keywords: bull-calves, for slaughter and meat qualities, aberdin-angus

Дата надходження в редакцію: 08.12.2013 р.

Рецензент: доктор с.-г. наук, професор Л. М. Хмельничий